

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО
І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ЛІСІВНИЦТВА ТА ДЕКОРАТИВНОГО
САДІВНИЦТВА**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СТАЛЕ УПРАВЛІННЯ ЛІСОВИМ КОМПЛЕКСОМ ТА
ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК УРБОЛАНДШАФТІВ»
(27 березня 2018 року)**

КИЇВ – 2018

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ТОПОЛІ ТРОНКО ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ БІОЕНЕРГЕТИЧНИХ ПЛАНТАЦІЙ В УМОВАХ ПОЛІССЯ УКРАЇНИ

*І.С. Одарченко, кандидат сільськогосподарських наук
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Культивари тополь завдяки своїй високій продуктивності ціняться та широко використовуються для отримання деревної біомаси, оскільки здатні у короткі терміни накопичувати значну її кількість. Продуктивність та перспективність вирощування 19 культиварів тополь, зокрема тополі Тронко, природного євро-американського гібриду італійської селекції, для отримання біомаси досліджено упродовж 2016-2017 рр. на маточній дослідно-виробничій плантації ДП «Колківське ЛГ» Волинського ОУЛМГ.

Зрізані на пень однорічні рослини тополі Тронко вирізнялися високою порослевою здатністю та біопродуктивністю на кінець вегетаційного періоду 2016 року (табл. 1).

1. Продуктивність однорічної плантації тополі Тронко

У перерахунку на:	Продуктивність, т·га ⁻¹ ·рік ⁻¹	
	свіжозрізана маса	абсолютно суха маса
2,5 тис. шт.·га ⁻¹	1	<1
12,5 тис. шт.·га ⁻¹	6	3

За дослідний вегетаційний період при вирощуванні 12,5 тис. шт.·га⁻¹ рослин продуктивність сягала 6 т·га⁻¹ на рік. Середній діаметр на половині висоти пагона становив 1,3 см за середньої висоти 220 см. Кількість прикореневих відростків (парості) коливалася від 1 до 7 шт. на рослину та в середньому становила 3 шт.

Апробовані культивари різняться між собою у показниках вологості та щільності деревини та відповідно з нею і за накопиченням абсолютно сухої маси. Проведені лабораторні дослідження показують, що вологість деревини культиварів коливається від 39 % до 59 % (табл. 2). В абсолютно сухому стані найвищий показник щільності виявлено у культиварів ‘V-235’, Китайська та ‘Vereecken’ (0,518 г·(см³)⁻¹, 0,494 г·(см³)⁻¹ і 0,490 г·(см³)⁻¹ відповідно), а найнижчий – у тополь Тронко,

Торопогрицького та ‘I-214’ ($0,330 \text{ г} \cdot (\text{см}^3)^{-1}$, $0,271 \text{ г} \cdot (\text{см}^3)^{-1}$ і $0,337 \text{ г} \cdot (\text{см}^3)^{-1}$ відповідно).

2. Вологість та щільність деревини апробованих культиварів тополі

Культивар	Вологість, %	Щільність, $\text{г} \cdot (\text{см}^3)^{-1}$	
		природна	в абс. сухому стані
‘Ijzer-5’	59	0,774	0,433
‘Ghoy’	56	0,831	0,418
‘Dorskamp’	48	0,641	0,350
‘Gelrica’	44	0,708	0,383
‘Heidemij’	48	0,664	0,413
‘Robusta’	48	0,686	0,470
‘Blanc du Poitou’	49	0,801	0,389
‘Serotina’	52	0,688	0,355
‘I-45/51’	45	0,564	0,383
‘I-214’	53	0,600	0,337
‘Vereecken’	45	0,753	0,490
‘San Giorgio’	39	0,525	0,374
‘V-235’	51	0,784	0,518
‘Rochester’	51	0,647	0,413
Т. Китайська	55	0,838	0,494
Т. Тронко	48	0,629	0,330

Наведені дані опосередковано свідчать про доцільність або непридатність вирощування вищенаведених тополь з метою отримання біомаси. Проте, варто враховувати і потенційну продуктивність апробованих у дослідженнях культиварів та інтенсивність їх росту у конкретних лісорослинних умовах. Так, згідно отриманих нами даних, культивар Тронко у судібровних умовах продукує до $3 \text{ т} \cdot \text{га}^{-1}$ сухої біомаси на рік, у той час як тополя ‘V-235’ – менше $1 \text{ т} \cdot \text{га}^{-1}$.

Отримані результати мають важливе теоретичне та практичне значення, заслуговують на впровадження у лісокультурну практику як підприємств Волинського ОУЛМГ, так і всього Українського Полісся з метою забезпечення науково-обґрунтованого вирощування тополевих плантацій тополі Тронко у безверхівковому режимі.